

מפגשים

המרכז למוטיבציה והכוונה עצמית

ד"ר חיה קפלן

תאוריית ההכוונה העצמית היא גישה הוליסטית המתייחסת לצרכים הפסיכולוגיים של הלומדים: מסוגלות, שייכות ואוטונומיה, ומתאימה להם סביבת הוראה כדי לתמוך בצורכיהם ולקדם מוטיבציה אוטונומית בלמידה. על פרקטיקות ההוראה הנגזרות מתאוריה זו נכתב עד היום גוף מחקרי ותאורטי עשיר. רבים מהמחקרים מצביעים על כך שתמיכה בצרכים של לומדים במגוון מסגרות חינוך ובכל הגילים, כולל במוסדות להשכלה גבוהה, מובילה למוטיבציה אוטונומית, ליצירתיות, להשקעה בלימודים ועוד. (Ryan & Deci, 2000).

ספגש זה יתמקד בעיקר בתאוריית ההכוונה העצמית - בתפיסה החינוך-הוראה ובמתודות הפרקטיות הנגזרות ממנה. בעבודה סדנאית ובלמידה תאורטית נתייחס לדרכים לתמוך בכל אחד מהצרכים הפסיכולוגיים. נשים דגש על יישום המתודות והעקרונות הן בתהליכי ההוראה במכללה הן בעבודה בפועל בכיתה. אפשר יהיה להמשיך את הקשר ברמה קבוצתית או אישית. בהתאם לצורך.

מקור מרכזי

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York: Guilford Press.

המפגש יתקיים ב-26 בפברואר 2018, בין השעות 09:00 עד 12:00, בחדר 412 הודעה על המועד והמקום המדויקים תופץ במהלך חודש דצמבר.

מפגשים

חשיבה יצירתית בהוראה ולמידה

ד"ר אמנון גלסנר

רבות דובר על הצורך לפתח לומד בעל נטיות ומיומנויות של חשיבה יצירתית. כזה שידע להתמודד עם אתגרי המציאות המשתנה במהירות. להוביל את מהלך חייו ולחפש פתרונות ודרכי התמודדות לבעיות ולאתגרים המורכבים הניצבים לפניו ולפני החברה שהוא חי בה.

מהגן ועד האוניברסיטה, חוויית הלמידה לעתים קרובות מלווה בתחושה של דיכוי הדמיון והחשיבה היצירתית הטבעית. ראוי שאנשי חינוך יפתחו את החשיבה היצירתית שלהם בעצמם ויעודדו את תלמידיהם לפתח חשיבה יצירתית.

במסגרת הפגישות יתקיימו:

- מה חוסם חשיבה יצירתית?
- מה מאפשר חשיבה יצירתית?

כמו כן, נדגים ונתרגל כמה פרקטיקות שאפשר להשתמש בהן בלמידה ובהוראה של כל נושא ותחום דעת. כאלו המפתחות חשיבה יצירתית ומביאות את התלמיד להתמודד עם החסמים המונעים ממנו לפתח חשיבה כזאת: למידה מאנשים יצירתיים מאוד (כולל אנשי חינוך), הזרת המוכר (להפוך את המוכר לזר) והכרת הזר, התבוננות בפרטים ובמה שנמצא ברקע, הפקת שאלות לחשיבה, הפעלת אסטרטגיות של חשיבה המצאתית-שיטתית, הפעלת הדמיון דרך הסמלה, משחקי "מה היה קורה אם...", מטפורות ודימויים (האנשה והחפצה), כניסה לנעליו של האחר (משחקי תפקידים) וקיום סיעור מוחות לניצול מלוא הפוטנציאל היצירתי של האדם. אם יעלה הצורך בכך, נוכל לתאם מפגשי המשך עם הקבוצה או עם חלק ממנה.

המפגש יתקיים ב-5 בפברואר 2018, בין השעות 13:00 עד 16:00, בחדר 412

הודעה על המועד והמקום המדויקים תופץ במהלך חודש דצמבר.

מפגשים

גביראלה אקרמן

למידה שיתופית בקבוצות

הנכנס לכיתה לימוד ורואה מבנה של קבוצות קטנות היושבות בפינות שונות במרחב ועובדות יחד על משימה מניח שמתקיימת בה "למידה קבוצתית" או "למידה שיתופית". בחינה מעמיקה מעט יותר מגלה כי השינוי המבני - ספורמט המליאה לקבוצות קטנות - אף כי הוא תנאי הכרחי, אינו תנאי מספיק ואינו ערובה לקיומה של למידה שיתופית. ההבדל טמון במה שקורה בתוך המבנה של הקבוצה הקטנה. מאחר שמרב העבודה הקבוצתית מתבצעת באמצעות דיבור, איכות הלמידה ומידת השיתופיות תלויות בעיקר באיכות הדיבור או השיח המתנהל בקבוצה. שיח כזה אינו קורה סאלו - כדי לממש את היתרונות הפדגוגיים והחברתיים של למידה בקבוצות יש צורך בתכנון, הכנה, אימון והוראה ישירה.

במפגש

לפרקטיקות יישומיות להובלת למידה שיתופית בקבוצות בכיתה לימוד - מתודולוגיה המקדמת למידה זו ודוגמאות להשראה. הלמידה תיערך כמודלינג למשתתפים ושולבו בה יישום והתנסות. למידת עמיתים ותכנון יחידת הוראה שיתופית בקבוצות.

אפשר יהיה להוסיף מפגשים קבוצתיים או יחידניים, לפי בקשת המשתתפים.

המפגש יתקיים ב-5 במרץ 2018, בין השעות 09:00 עד 12:00, בחדר 412

הודעה על המועד והמקום הסדויקים תופץ במהלך חודש דצמבר.

מפגשים

הובלת מחקר

ד"ר מארק אפלבוים
וצוות הרשות

רשות המחקר וההערכה מקדמת פיתוח מקצועי של חברי הסגל תוך תמיכה וליוי במה שנוגע לנושאים הבאים:

1. מתודולוגיה מחקרית
2. יצירת מסגרות לשיתוף פעולה בין חוקרי המכללה סביב תחומי עניין משותפים
3. ארגון פעילויות ואירועים שנועדו לחילופי ניסיון והצגת תוצרי המחקר של חברי הסגל
4. יוזמת שיתופי פעולה עם חוקרים ממוסדות חינוך ישראליים ובינלאומיים
5. הובלת פרויקטים מחקריים מכללתיים ובינלאומיים

במסגרת המפגש:

- נכיר את רשות המחקר וההערכה ונהליה.
  - נחשף למחקרים חדשים שנעשו במכללה בתקופה אחרונה
  - נעלה תחומי עניין וצרכים שונים של חברי הסגל במגמה ליצור צוותים קטנים שיעבדו יחד ובליווי בהובלת מחקרים שונים.
- כמובן שאפשר יהיה להמשיך את הקשר וליצור מסגרות עבודה בהתאם לצורך.

המפגש יתקיים ב-5 בפברואר 2018, בין השעות 09:00 עד 12:00, בחדר 412
הודעה על המועד והמקום המדויקים תופץ במהלך חודש דצמבר.

מהלכים

גבריאלה אקרמן

מפדגוגיה לעשייה חינוכית - פרקטיקות של למידה מפעילה ומערבת את הלומד

הקורס "מפדגוגיה לעשייה חינוכית" מיועד לקהל יעד של מרצים, מדריכים פדגוגיים ומורי מורים שברצונם לקדם אסטרטגיות למידה והוראה חדשניות המפעילות ומערבות את קהל הלומדים שלהם. השאלה הפורייה שתנחה את תהליך הלמידה הרחב היא:

"כיצד נהפוך את הלומדים לפעילים ולמעורבים בלמידה?"

בקורס המשתלמים ייחשפו לכלים ולפרקטיקות של למידה הרלוונטיים לשדה החינוכי במאה העשרים ואחת. כל מפגש חשיפה ילווה במפגש לעיבוד החומר בלמידת עמיתים, לפיתוח רעיון אישי ולהתאמתו לקבוצת הלומדים של המשתלמים. מדי שלושה מפגשים תיפגש מנחת ההשתלמות עם צוותים קטנים או מרצים יחידים כדי לקדם את התקדמותם האישית.

בסיום התהליך המשתתפים יציגו בתערוכת פרזנטציות את תוצרי הלמידה שלהם:
תכנית לימודית בפדגוגיה חדשנית.

מספר מפגש	נושא	תכנים מרכזיים
1	מפגש חשיפה: למה למידה מפעילה ומערבת?	מי אני כמורה? עבודה מתוך התבוננות על המורה שאני היום וחשיבה איזה מורה הייתי רוצה להיות. מעבר משאלות מכוונות (לדוגמה - במה אני גאה? אילו דברים הייתי משנה?) לשאלת חקר מובילה: "כיצד נהפוך את הלומדים לפעילים ומעורבים בלמידה?"
2	מפגש הצהרת כוונות ובניית חזון חינוכי אישי	בניית חזון ויעדים: אילו ערכים ומיומנויות אני מחפש בהוראה שלי? בניית י.מ.ה ומחונן. הסבר על בניית מחונן בית ספרי, על מודל י.מ.ה ועל חוויות מהערכה משמעותית. מה צריך לעשות כדי שצוותי ההוראה יהיו פרופסיונליים ומשמעותיים בעיני התלמידים ובעיני עצמם?
3	למידה שיתופית בקבוצות	חשיפה למיומנויות הוראה בקבוצות: בירור כיצד מנהלים ומעריכים עבודת צוות; חשיפה לכללי אצבע ללמידה בקבוצות; חיבור לתפקודי לומד וללמידה תומכת מסוגלות - כיצד נעריך לומדים בקבוצה? התנסות מעשית בלמידה סיטבית בקבוצות ופרקטיקות של למידה שיתופית.
***	מפגש ליווי פרטני למעוניינים	עבודה פרטנית עם משתלמים לתכנון תכנית הוראה פדגוגית חדשנית.
4	SML: Self-Management Learning - למידה בניהול עצמי	בניית תכנית אישית: לאן אני רוצה להגיע? מה אני רוצה ללמוד? איך אגיע לשם? איך אלמד? איך אדע שהגעתי? איך אמדוד את הלמידה שלי? כל צוות מרצים יבנה תהליך של למידה במודל של תן-קח הכולל חלימה, תכנון, יישום וחגיגה
5	מפגש עיבוד והיוועצות עמיתים	היוועצות עמיתים: יצירת "תמונת מצב" בהקשר של למידה בכיתה דרך סיפור אישי על נושאי הערכה, דילמות ואתגרים. כתיבת פרוטוקול למידה מהצלחות/אתגרים; חשיפה להערכה חלופית; הערכה ברגיש ובניית מחונן.
6	תאוריית הצמיחה וסיסמות מרובות בתהליך הלמידה	התבוננות לאחור ולעתיד: משוב ורפלקציה על התהליך כולו; התנסות בתהליך רפלקטיבי המאפשר המשך למידה; מחשבות על המשך פיתוח אישי של תהליכי שינוי; יישום של למידה רפלקטיבית של הלומדים מתוך "תאוריית הצמיחה" של קרוליין דואק.
***	מפגש ליווי פרטני למעוניינים	עבודה פרטנית עם משתלמים לבחירת רעיון או קבוצה להתנסות מעשית בפדגוגיה חדשנית.

מספר מפגש	נושא	תכנים מרכזיים
7	הערכה דיאלוגית	תהליכי משוב וביקורת בונה בקבוצה כמודלינג - אתגרים, קשיים, מורכבות וסיעור מוחין משותף בלמידת עמיתים; היכרות עם משוב אמ"י: כיצד נעריך באופן של משוב סיוסות ונפתח הרגלי קבלת משוב מעצב ומקדם.
8	למידה התנסותית: על החיבור בין טיפול לחינוך, הנחיה וחינוך	היכרות עם מודלים מהעולם הרחב של למידה התנסותית: דגש על החוויה, על הלמידה מתוך ההתנסות האישית, ODT - Out Door Training , היכרות עם מתודות וחיבור לתכנית הלימודים.
9	מפגש חגיגי להצגת תוצרים	כל משתלם יציג את מחקר הפעולה או תהליך ה-PBL העצמי שלו, כולל תכנית לימודים בפדגוגיה חדשנית.
10	מפגש סיכום	למידת עמיתים מסכמת, רפלקציה, עיבוד, במה התחדשתי השנה, משוברים

רשימת מקורות

- גלסטר, א' (פברואר 2014). הוראה שמגבירה את הסבירות לחוות תחושות של למידה משמעותית. **ביטאון מכון מופ"ת**, 52, 79-84. אוחד מתוך <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0B3Vw-VMJP6MtV3ZISUdHeDB0THM>
- גלסטר, א' (24 בספטמבר, 2015). איך יוצרים תרבות של הוראה מפעילה ומערבת? אוחד מתוך **הגיע זמן חינוך** http://www.edunow.org.il/edunow-media-story-122590?utm_source=email
- הכט, י' (2004). **החינוך הדמוקרטי: סיפור עם התחלה**. תל אביב: כתר והמכון לחינוך דמוקרטי.
- הכט, י' ורם, א' (2008). הדיאלוג בחינוך הדמוקרטי: מהעצמה אישית לאקטיביזם חברתי. בתוך נ' אלוני (עורך), **דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי** (עמ' 336-357). תל אביב: הקיבוץ המאוחד.
- הרפז, י' (1999). לקראת הוראה ולמידה בקהילת חשיבה. **חינוך החשיבה**, 18, 6-31. אוחד מתוך <http://brancoweiss.org.il/wp-content/uploads/2015/10/ALON18-pages6-31.pdf>
- לירז, צ' וקהילת ידדי HTH, ישראל (2015). לאפשר שינוי: מורים לומדים ופועלים בגישה שבה הם יפעלו וילמדו. אוחד מתוך **תרבות של למידה פעילה ומערבת בהכשרת מורים**. <http://www.mofet.macom.ac.il/amitim/iun/Documents/12-10-2015-abstract.pdf>
- לסרי, ד' (2004). **מקום לגדול**. ראש פינה: באופן טבעי.
- שור, א' ופריירה, פ' (1990). מהי שיטת ההוראה הדיאלוגית. בתוך א' שור ופ' פריירה (עורכים), **פדגוגיה של שחרור: דיאלוגים של שינוי בחינוך** (עמ' 105-126). תל אביב: ספרי מפרש.